

REVISTA ANTIFASCISTĂ „CUVÎNT NOU“

MARIA TURZAI

Instaurarea hitlerismului în Germania a însemnat o cotitură nefastă în evoluția situației internaționale, a însemnat reînvierea militarismului german și intensificarea politicii expansioniste războinice.

Înaintarea fascismului pe plan mondial în anul 1933—1934 a creat o situație nouă în viața politică și în mișcarea muncitorească internațională. Partidele comuniste și-au dat seama că fascismul periclitează nu numai interesele economice și politice ale maselor muncitoare, ci, prin scopurile lui agresive, amenință libertatea și suveranitatea unui număr mare de țări. Împotriva pregătirilor de război și a tendințelor revanșarde revizioniste, într-un șir de țări s-au ridicat puternice forțe sociale, mase largi populare. A luat avânt și s-a dezvoltat mișcarea antifascistă.

În mișcarea antifascistă a popoarelor iubitoare de pace s-a încadrat și a ocupat un loc de seamă lupta antifascistă a poporului român, condusă de partidul comunist. Luptele revoluționare ale ceferiștilor și petroliștilor români din ianuarie-februarie 1933 s-au situat printre primele mari acțiuni muncitorești anticapitaliste și antifasciste din Europa care au avut loc imediat după instaurarea dictaturii hitleriste. Luptele eroice ale clasei muncitoare din România au stăvilat pentru mulți ani ofensiva celor mai reacționare forțe interne, dând totodată o puternică lovitură organizațiilor fasciste, încă din primele momente ale trecerii acestora în slujba hitlerismului. „În aceste împrejurări — precizează tovarășul Nicolae Ceaușescu — Partidul Comunist din România, exprimând interesele vitale ale maselor largi, militează activ pentru unirea tuturor forțelor democratice și patriotice ale poporului pentru apărarea independenței și suveranității țării“¹.

Împotriva tendințelor ultrareacționare promovate de cercurile oligarhiei române s-a ridicat clasa muncitoare în frunte cu P.C.R., masele largi populare chiar și unele cercuri ale burgheziei naționale². Partidul Comunist Român a pus cu acuitate la ordinea zilei făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare și strângerea în jurul proletariatului a tuturor forțelor sociale interesate în apă-

¹ Nicolae Ceaușescu, *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*, București, Ed. politică, 1966, p. 41.

² *Ibidem*.

rarea păcii și independenței țării în vederea închegării unui larg front popular antifascist.

Conținutul principal al luptei conduse de P.C.R. pentru închegarea frontului popular antifascist l-a constituit cotitura spre mase. Partidul Comunist Român, folosind cu mai mare elasticitate tactica revoluționară, a împletit formele de activitate ilegale, semilegale și legale în scopul mobilizării unor largi pături sociale la lupta pentru apărarea intereselor oamenilor muncii și stăvilirea ofensivei fascismului.

Luptele muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933 — moment de cotitură în mișcarea muncitorească din țara noastră — a avut o puternică influență pozitivă asupra dezvoltării presei comuniste și antifasciste. Această influență rodnică s-a manifestat nu numai în clarviziunea problemelor majore care stăteau în fața mișcării muncitorești din țara noastră, ci și în organizarea și mobilizarea în jurul proletariatului a tuturor păturilor și categoriilor sociale interesate, în vederea închegării frontului popular antifascist.

În lupta pentru combaterea fascismului, o tribună deosebit de eficientă s-a dovedit a fi și presa antifascistă și democratică. Este de remarcat faptul că în România, presa democratică, antifascistă a avut o arie largă de răspîndire, începînd cu presa comunistă, ilegală și legală, cea mai consecventă, activă și eficientă în mobilizarea maselor contra pericolului fascist, continuînd cu presa social-democrată și terminînd cu cea democrat-burgheză³. Aceste publicații au grupat în jurul lor numeroși scriitori, ziariști, oameni de știință, care au militat pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, a culturii progresiste, a independenței naționale și suveranității țării, grav amenințate de pericolul fascismului și războiului.

Din inițiativa și sub conducerea organelor de partid centrale și locale, precum și a organizațiilor sale de masă au fost editate o serie de publicații ilegale și legale în limba română și în limbile minorităților naționale.

Numărul mare al acestor publicații arată deosebită însemnătate acordată presei de către Partidul Comunist din România. Aceste ziare și reviste au apărut și au fost răspîndite în cele mai vitrege condiții. Organele represive ale statului burghezo-moșieresc urmăreau cu înverșunare presa editată sub îndrumarea partidului. Redactorii, tipăritorii, răspînditorii și chiar cititorii erau prigoniți, de cele mai multe ori arestați și internați, iar publicațiile confiscate, suspendate sau interzise de autorități. Cu toate aceste greutăți, presa legală a partidului, ca și cea ilegală, s-a dovedit un instrument eficace de agitație, explicînd maselor linia politică a partidului, lămurind fenomenele vieții sociale interne și internaționale, precum și sarcinile concrete ale luptei revoluționare.

În anul 1934, între 25 august și 8 decembrie, sub îndrumarea Partidului Comunist, a apărut la Brașov publicația antifascistă „Cuvînt nou“, cu subtitlul

³ T. Georgescu — M. Ioanid, *Prezența intelectualității românești în publicistica antifascistă*, în „Presa noastră“, anul I, nr. 7—8, iulie—august 1965, p. 75.

„Revista săptămânală“. Din această publicație au apărut 11 numere, dintre care au fost identificate și cercetate numerele 9 și 11⁴.

La redactarea revistei au participat muncitori și intelectuali, militanți de frunte ai mișcării muncitorești și antifasciste. Printre redactorii și colaboratorii revistei pot fi amintiți exponenți de frunte ai publicisticii antifasciste românești din acești ani, printre care P. Constantinescu-Iași, Geo Bogza, Ilie Cristea, Matei Socor, Mihail Roller, Scarlat Callimachi și alții. Varietatea tematică abordată de colaboratori în paginile revistei „Cuvînt nou“ este confirmată de diversitatea problemelor care se cereau lămurite în fața opiniei publice. Cuprinsul articolelor publicate de acești intelectuali trata îndeosebi problema cea mai arzătoare la ordinea zilei: lupta împotriva primejdiei fascismului care a periclitat pacea, libertatea, suveranitatea și independența națională a țării.

Redactorii publicației au pus un mare accent pe aspectul revistei, căutînd să-l facă cât mai viu și comunicativ, cu pagini îngrijite și atrăgătoare. Deși a apărut în condiții foarte grele, formatul revistei nu a suferit modificări în cursul apariției.

Articolele publicate în această revistă erau scrise cu multă competență. Stilul lor era atrăgător, popular, accesibil maselor de muncitori. Limbajul folosit, în majoritatea cazurilor, era deosebit de expresiv și mobilizator.

Scopul urmărit de săptămânalul antifascist „Cuvînt nou“ a fost exprimat chiar în articolul-program apărut în primul număr, în care se spune că publicația „va fi un îndreptar contra tendințelor de fascizare și contra războiului... Repudiem metodele dictatoriale ale fasciștilor — se scria în articol — precum și tendințele lor războinice! Și vom căuta să dăm a înțelege tuturor, pentru ce fascismul merge mîna în mîna cu războiul și pentru ce ori ce om care-și păstrează mintea întreagă în aceste timpuri de debandadă generală trebuie să răspundă hotărît contra primului, pentru a scăpa de cel de-al doilea flagel“⁵.

În perioada anilor 1934—1937 Partidul Comunist din România — în vederea închegării unității de acțiune a tuturor muncitorilor și pentru realizarea Frontului popular antifascist — a trasat ca sarcină importantă organizațiilor sale locale să desfășoare o largă activitate în rândurile muncitorilor organizați în cadrul sindicatelor social-democrate și printre muncitorii neorganizați. Ca un rezultat al eforturilor depuse de P.C.R. în această direcție, într-o serie de sindicate locale ale C.G.M. din București, Cluj, Galați, Sibiu, Târgu-Mureș etc. s-au obținut rezultate importante în lupta pentru unitatea de acțiune a muncitorilor⁶. Organizația social-democrată din Brașov, de asemenea, s-a declarat pentru acțiuni comune cu organizația locală a Partidului Comunist din România⁷.

⁴ În colecția aflată la Biblioteca Academiei se află o mențiune despre confiscarea nr. 10 a publicației în tipografie.

⁵ „Cuvînt nou“, anul I, nr. 1, 25 august 1934, p. 1.

⁶ *Documente din istoria Partidului Comunist din România, 1934—1937*, vol. IV, E.S.P.L.P., București, 1957, pp. 117—136.

⁷ *Ibidem*.

Lupta pentru unitatea de acțiune a clasei muncitoare și pentru realizarea frontului popular antifascist dusă de către P.C.R. a constituit o preocupare de bază a săptămânalului „Cuvînt nou“ din Brașov. În coloanele revistei „Cuvînt nou“ sînt prezentate o serie de acțiuni, greve și demonstrații muncitorești din țară și în special din orașul Brașov, în cadrul cărora muncitorii comuniști, social-democrați, organizați și neorganizați, luptau în front unic pentru revendicările lor economice imediate, împotriva pericolului fascist, pentru apărarea libertăților cetățenești și pentru democrație. Astfel, cu muncitorii greviști de la fabrica de mașini „Teutsch“ din Brașov, care duceau de mai multe luni o luptă asiduă pentru satisfacerea revendicărilor lor economice și profesionale, s-au solidarizat toți muncitorii și alte categorii sociale nu numai din acest oraș, ci și din alte localități. „Greva de la Teutsch-Brașov a fost cîștigată — relata publicația „Cuvînt nou“. Solidaritatea și conștiința muncitorească și-au spus cuvîntul. Greva lor a fost ajutată de muncitorii de la fabricile „Schiel“, „Scherg“ și de la Reșița, Zărnești și Cluj cu bani și alimente. Și Sindicatul funcționarilor particulari din Brașov a luat parte la ajutorarea greviștilor. Nu e primul exemplu de solidarizare a claselor mijlocii cu muncitorimea, în jurul căreia se grupează din ce în ce mai multe pături ale populației muncitoare“⁸. În numărul 8 din noiembrie 1934 al acestei publicații este atestat faptul că spre sfîrșitul anului 1934 elanul de luptă în front unic al muncitorilor din Brașov era în continuă creștere. În protestul unui grup de muncitori din localitate împotriva atitudinii negative a unor elemente de dreapta social-democrate față de crearea frontului unic muncitoresc — publicat în numărul sus-amintit în rubrica permanentă numită „Front unic“ — se subliniază că în acest oraș „Dorința de front unic crește necontenit. Muncitorii din Brașov sînt pe drumul de a încheia frontul unic...“⁹. Voința de luptă unită împotriva pericolului fascismului a fost înfățișată și în articolul lui Mihai Roller, intitulat *Congresul sindical și frontul unic* — apărut tot în „Cuvînt nou“ cu ocazia Congresului C.G.M. din octombrie 1934, în care, referindu-se la necesitatea arzătoare a creării frontului unic muncitoresc, se spune: „sîntem convinși că... prin puterea ei vitală, muncitorimea va înfăptui totuși frontul unic“¹⁰.

Tot în rubrica specială consacrată luptei pentru închegarea frontului unic muncitoresc și frontului popular antifascist, era cuprins și articolul semnat de P. Constantinescu-Iași¹¹, în care se face cunoscută și se popularizează politica și lupta Partidului Comunist din România împotriva pericolului fascist. Poziția comuniștilor — se spune în articol — este: „Lupta comună contra mizeriei, fascismului și războiului, susținînd orice mișcare sau acțiune în acest sens“¹².

Publicația „Cuvînt nou“ a susținut activitatea comitetelor antifasciste locale și ale altor organizații democratice și antifasciste prin publicarea apelurilor și

⁸ „Cuvînt nou“, nr. 6, 20 octombrie 1934, p. 6.

⁹ *Ibidem*, nr. 8, 3 noiembrie 1934, p. 1.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*, nr. 10, 17 noiembrie 1934, p. 1.

¹² *Ibidem*, p. 1.

comunicatelor acestora. Astfel, în revistă apare acondul de principiu încheiat de Comitetul național antifascist și Partidul socialist unitar pentru formarea unui front comun de luptă împotriva fascismului¹³. S-au publicat rapoarte despre acțiunile și activitatea desfășurată de asociația „Amicii U.R.S.S.“ care, din cauza persecuției Siguranței, neavînd organ de presă propriu, folosea coloanele diferitelor ziare și reviste cu caracter democratic și antifascist. În articolele apărute în paginile revistei „Cuvînt nou“ legate de activitatea asociației „Amicii U.R.S.S.“ s-a făcut cunoscut maselor populare adevărul despre primul stat socialist și au fost demascate cercurile reacționare burghezo-moșierești care prin presă, propagandă etc. calomniiau statul sovietic.

Săptămînalul „Cuvînt nou“, ca și celelalte principale publicații antifasciste legale apărute în acest timp, a reprodus în întregime apelul organizației „Liga muncii“, adresat către P.S.D., P.S.U. și tuturor forțelor muncitorești pentru crearea frontului unic muncitoresc împotriva mizeriei, fascismului și războiului. În apel se arată că revendicările cuprinse în propunerea închegării frontului unic muncitoresc izvoresc din nevoile clasei muncitoare și de aceea ele corespund intereselor lor. Această propunere este o chemare mobilizatoare pentru formarea comitetelor de front unic muncitoresc, care constituie o armă puternică împotriva atacului burgheziei și moșierimii împotriva nivelului de trai și a condițiilor de muncă a maselor muncitoare, a stării de asediu și cenzurii, impozitelor, prigoanei împotriva militanților antifasciști, pericolului fascist, pentru apărarea Uniunii Sovietice, pentru asigurarea libertăților democratice etc.¹⁴.

În coloanele revistei găsim numeroase relatări despre Plenara Comitetului mondial antifascist și privitoare la Congresul mondial antifascist al femeilor. Cel din urmă și-a desfășurat lucrările în zilele de 4—6 august 1934 la Paris. La acest congres, România a fost reprezentată de Zoe Bugnariu și Elisabeta Lăcătuș. Ca invitați au luat parte Petre Constantinescu-Iași și Matei Socor, ultimul ca delegat al tineretului antifascist român¹⁵. În numele delegației române — relatează săptămînalul „Cuvînt nou“ — a luat cuvîntul Zoe Bugnariu¹⁶. Raportul prezentat de delegația română a fost primit cu interes viu și aprobare din partea delegaților de la congres.

De asemenea, revista a publicat apelul Comitetului național antifascist al femeilor din România în care acesta s-a adresat tuturor femeilor muncitoare, țărăncilor, funcționarilor organizate și neorganizate cu propunerea de a începe o acțiune comună antifascistă și antirăzboinică. „Dictatura fascistă ce ne amenință, dacă nu vom ști s-o respingem — se spune în apel — ne va aduce lagărele de concentrare, munca forțată, asasinatelor în masă... Fascismul nu înseamnă altceva decît teroare, sărăcirea omenirii“¹⁷. Iată de ce toate forțele iubitoare de pace trebuiau mobilizate împotriva fascismului care pregătea un nou război.

¹³ „Cuvînt nou“, nr. 6, 20 octombrie 1934, p. 2.

¹⁴ *Ibidem*, nr. 6, 20 octombrie 1934, pp. 3—4.

¹⁵ *Ibidem*, nr. 2, 6 septembrie 1934; I. Babici, *Participarea delegațiilor române la Congresele internaționale antifasciste din anii 1933—1934* în „Analele Institutului de istorie a partidului de pe lângă C.C. al P.M.R.“, anul XI, nr. 3, 1965, p. 101.

¹⁶ „Cuvînt nou“, nr. 2, 6 septembrie 1934.

¹⁷ *Ibidem*, nr. 8, 3 noiembrie 1934, p. 3.

Publicația „Cuvînt nou“ acorda un spațiu larg acțiunilor revoluționare muncitorești și țărănești, luptei pentru revendicările zilnice imediate și politice generale.

În articolele publicate în rubricile speciale intitulate „Tribuna muncitorească“ și „Știri și comentarii“ se arată cu cifre grăitoare că în condițiile dominației crescînde a capitalismului monopolist și datorită aservirii tot mai puternice a economiei țării față de monopolurile internaționale în cursul anului 1934 continuă creșterea exploatării și a procesului de pauperizare a maselor muncitoare de la orașe și sate, în timp ce câștigurile capitaliștilor și moșierilor înregistrau creșteri masive. Revista „Cuvînt nou“ demonstrează că aceste fapte au constituit cauzele care au ridicat la acțiune tot mai des clasa muncitoare în acest timp.

Acest avînt de luptă în creștere a maselor muncitorești se oglindește în conținutul articolelor: *Pe Valea Jiului*, *Greva muncitorilor din Cluj*, *La fabrica «Lyon's» din București*, *Greva de la fabrica «Teutsch» din Brașov* etc. În cadrul acestor greve și acțiuni, al căror număr, în anul 1934, sporea cu repeziciune, muncitorii, sub conducerea P.C.R., luptau pentru revendicările lor economice și împotriva pericolului fascist.

Sub impulsul mișcării muncitorești, țărănimea nevoiașă, exploatăată își exprima de asemenea nemulțumirea. În numărul 6, din 20 octombrie 1934, publicația „Cuvînt nou“ se ocupă de răscoala țăranilor români și maghiari din valea Ghimeșului care se ridicau împotriva impozitelor, a execuțiilor silite și a terorii jandarmerești.

Conținutul publicației era adînc străbătut de internaționalismul proletar. A publicat știri și articole privind acțiunile muncitorești din Viena și în legătură cu luptele eroice anticapitaliste și antifasciste ale poporului spaniol. Sub titlul *Contra teroarei din Spania* este reprodus în „Cuvînt nou“ protestul Comitetului național antifascist din România care, în numele maselor de muncitori, țărani și intelectuali antifasciști din întreaga țară își exprimă solidaritatea și cere încetarea masacrelor maselor muncitoare spaniole, eliberarea celor închiși și stingera tuturor proceselor în curs de judecată, înscenate în urma grevei generale a muncitorilor spanioli împotriva instaurării guvernului fascist al lui Lerroux¹⁸.

Procesul conducătorilor eroicelor lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști a fost un eveniment de excepțională însemnătate politică, care a scos în evidență creșterea mișcării revoluționare în țara noastră.

Alături de ziarele ilegale editate de P.C.R., în frunte cu „Scînteia“, organele de presă legale, democratice și antifasciste din întreaga țară, printre care și „Cuvînt nou“ din Brașov, luînd apărarea conducătorilor revoluționari ai luptelor din 1933 — Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Ilie Pintilie, Gheorghe Vasilichi și alții — s-au adresat maselor populare, chemîndu-le la luptă pentru eliberarea acestora.

Publicația antifascistă „Cuvînt nou“ a oglindit nu numai amploarea pe care a căpătat-o mișcarea de solidaritate a maselor populare, ci și formele superioare de acțiune folosite, ca: strîngerea a zeci de mii de semnături, adoptarea în fa-

¹⁸ „Cuvînt nou“, nr. 8, 3 noiembrie 1934, p. 4.

brici a unor mișcări de protest, alegerea și trimiterea de delegați la proces, greve și demonstrații de masă ale muncitorilor etc.

Revista a consacrat o serie de articole procesului ceferiștilor și apărării lor. Articolul *Fascismul și închisorile*, scris de Scarlat Callimachi, înfățișă condițiile insuportabile și tratamentul barbar la care erau supuși în închisori conducătorii eroicelor lupte greviste ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933, cerînd eliberarea imediată a acestora.

În numărul 7 din 27 octombrie apare editorialul *Pentru eliberarea ceferiștilor*, semnat tot de Scarlat Callimachi, în care se demasca adevăratul caracter al justiției burgheze. Articolul cheamă masele să participe la apărarea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej și a celorlalți conducători revoluționari ai grevei de la Grivița din februarie 1933. Totodată, se sublinia atitudinea curajoasă și neînfricată a conducătorilor luptelor revoluționare ale proletariatului român. „În cursul proceselor de la București și Craiova — se scrie în editorial — au ținut capul sus cu conștiința trează și curată a datoriei împlinite față de poporul muncitor din care fac parte... La 7 noiembrie a.c. se judecă recursul condamnaților ceferiști la Curtea de revizie. Antifasciștii din România fac să se audă glasul lor tot mai răsunător, tot mai puternic, tot mai plin de ecou în inimile celor amenințați de dictatura fascistă”¹⁹.

Revista antifascistă „Cuvînt nou” ținea în permanență o strînsă legătură cu oamenii muncii de la orașe și sate, în paginile ei fiind tratate cele mai arzătoare probleme care frământau masele. Acest fapt este atestat în rubrica „Colțul cetitorilor” și „Frontul muncii”, unde sînt publicate numeroase corespondențe ale muncitorilor din uzine și fabrici, scrisori ale țăranilor și intelectualilor, în care aceștia își exprimau solidaritatea cu publicația, asigurînd-o de ajutorul lor. „Felul cum e primită revista noastră — se spune în articolul intitulat *Lupta noastră* — ne îndreptățește să continuăm cu și mai multă râvnă. Primim o sumedenie de scrisori din toate colțurile țării, de la muncitori și intelectuali de frunte, care ne încurajează în acțiunea pornită... «Cuvînt nou» are îndărățul lui masele muncitoare. El va contribui din toate puterile la luminarea conștiinței lor, la organizarea luptei lor”²⁰.

Săptămînalul „Cuvînt nou” a demascat atrocitățile și faptele mîrșave ale fascismului din diferite țări. „Fascism” este titlul unuia dintre numeroasele articole în care se arată că, deși în diferite țări fascismul apărea sub diverse etichete, scopul pe care-l urmărea era același. „Fascismul — sublinia articolul — se bazează pe teroarea armată exercitată prin mercenari militarizați sau prin armata însăși. Baza fascismului este dictatura cea mai sîngeroasă...”²¹. În continuare, pe baza concepției materialismului istoric se arată că nici o forță a reacțiunii nu poate stăvili ca legile dezvoltării societății să-și croiască drumul lor și să învingă, că lupta hotărîtă a maselor muncitoare va nimici fascismul.

În lupta împotriva fascismului și a pregătirilor de război pe plan internațional, publicația s-a ridicat în apărarea conducătorului proletariatului german

¹⁹ „Cuvînt nou”, nr. 7, 27 octombrie 1934, p. 1.

²⁰ *Ibidem*, nr. 5, 13 octombrie 1934, p. 1.

²¹ *Ibidem*, nr. 3, 23 septembrie 1934, p. 2.

E. Thälmann, arestat de hitleriști. Sub titlul *Pentru Thälmann*, revista „Cuvînt nou“ a reprodus chemarea Comitetului mondial împotriva războiului și fascismului pentru a organiza acțiuni de solidaritate. „Lupta pentru eliberarea lui Thälmann și a tuturor deținuților antifasciști — se spunea în chemare — trebuie să devină o acțiune populară în toate țările. Trebuie desfășurată o activitate și mai intensă pentru a protesta la ambasadele, consulatele și la emisii lui Hitler din toată lumea, la autoritățile din Berlin. Trebuie să arătăm guvernului fiecărei țări că dreapta cauză a lui Thälmann este cauza muncitorilor din toate țările“²².

Revista „Cuvînt nou“ a urmărit cu atenție evoluția situației politice internaționale, a comentat principalele evenimente externe, legate de pregătirile de război ale statelor imperialiste. Un conținut asemănător au avut și articolele *Plebiscitul hitlerist, Cum a răzbunat Hitler morala ?, Situația din America, Politica agresivă a Japoniei etc.*

Creșterea agresivității puterilor militariste și a fascismului, politica revizionistă a Germaniei hitleriste, încurajată de acțiunile reacționare ale unor puteri occidentale, creșterea rolului internațional al Uniunii Sovietice, precum și mișcarea împotriva pericolului fascist și a unui nou război imperialist, care se manifesta în proporții tot mai mari, pe plan național, în anul 1934 — au determinat o oarecare schimbare în atitudinea claselor dominante din România față de Uniunea Sovietică. În cercurile guvernante românești în acest timp s-a întărit temporar poziția acelor grupări care vedeau în alianța cu statul sovietic o contrapondere față de un eventual atac al Germaniei hitleriste. Astfel, guvernul român, fără să renunțe la politica anticomunistă, antisovietică, a acceptat, pe planul politic extern, să adopte o poziție de apropiere de U.R.S.S. Această orientare nouă în politica externă din acest timp a cercurilor guvernante a fost determinată de faptul că unii politicieni români, clarvăzători, în frunte cu N. Titulescu, au ajuns la concluzia că politica de securitate colectivă în Europa, pentru care milita Uniunea Sovietică, constituia unul dintre mijloacele sigure de garantare a securității și integrității teritoriale a României. Ca rezultat al acțiunilor întreprinse de politicianul N. Titulescu — care a ajuns să înțeleagă marea primejdie pe care ascensiunea fascismului o reprezenta în Europa —, precum și al eforturilor diplomației depuse în direcția orientării spre răsărit în vara anului 1934, România a recunoscut Uniunea Sovietică și a stabilit cu aceasta relații diplomatice.

Eforturile făcute de unele cercuri ale diplomației române și activitatea diplomatică a lui N. Titulescu în vederea îmbunătățirii relațiilor româno-sovietice au fost primite cu aprobare din partea presei comuniste legale și ilegale și a presei antifasciste, democratice din România. Revista „Cuvînt nou“ s-a exprimat de asemenea, pentru o politică de pace, prietenie și alianță cu Uniunea Sovietică.

Un merit de seamă al publicației îl reprezenta contribuția pe care ea a adus-o la lămurirea opiniei publice cu privire la realitățile din U.R.S.S., la spulberarea minciunilor și calomniilor răspândite de propaganda burgheză. În fiecare număr al săptămânalului „Cuvînt nou“ erau publicate articole despre marile realizări

²² „Cuvînt nou“, nr. 7, 27 octombrie 1934, p. 3.

obținute de oamenii sovietici în construirea socialismului. Comitetul național antifascist din România, în articolul publicat în „Cuvîntul nou“ cu ocazia celei de a 17-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, intitulat *17 ani*, se pronunța pentru întărirea prieteniei dintre poporul român și cel sovietic²³.

Poziția de apropiere de Uniunea Sovietică pe plan extern adoptată de către curcile guvernamentale din România în anul 1934 nu a însemnat însă renunțarea lor la anticomunism sau la politica lor dușmănoasă față de mișcarea antifascistă a poporului român. La sfîrșitul anului 1934, cercurile oligarhiei române au pregătit o nouă lovitură împotriva organizațiilor și a presei democratice și antifasciste.

Încă din toamna anului 1934 cenzura a devenit tot mai severă, persecuțiile tot mai dese. „De cîțva timp, — scria P. Constantinescu-Iași în articolul *Atacurile fasciste și cum trebuie să răspundem* — îndeeosebi de la începutul toamnei, o serie întreagă de ziare fasciste mai mult sau mai puțin declarate, atacă violent organizațiile de luptă contra fascismului... Răspunsul cel mai bun la atacurile fasciste nu poate fi altul, decît întărirea mișcării... Cînd presa fascistă ne atacă în cor, alt răspuns nu poate fi, decît întărirea presei (antifasciste), cîștigarea de noi cititori, creșterea tirajului“²⁴.

De la înăsprirea cenzurii autoritățile au recurs la mijloace mai drastice și mai abuzive. Au început confiscarea și suprimarea unor ziare democratice și antifasciste. În numărul 9 din 10 noiembrie 1934 al revistei „Cuvînt nou“ apare protestul Comitetului național antifascist împotriva interzicerii ziarelor „Clopotul“ din Botoșani, condus de Scarlat Callimachi, a confiscării publicației „Îndrumarea“, editată de Comitetul antifascist din Galați și împotriva interzicerii ziarelor „Székelyföldi Néplap“, organ al Madosz-ului, precum și a ziarelor „Vperiod“ și „Svetlina“²⁵.

La 24 noiembrie, printr-o ordonanță a Comandamentului militar, au fost desființate o serie de organizații legale, printre care Comitetul național antifascist, Liga muncii etc.²⁶.

Prin manifestul din toamna anului 1934 care a apărut ca răspuns la sânavolnicile autorităților, Partidul Comunist chema poporul muncitor să protesteze împotriva interzicerii de către guvernul burghezo-moșieresc a organizațiilor de masă și a presei democratice și antifasciste²⁷. În manifest se arăta totodată că Partidul Comunist, în ciuda terorii, va conduce mai departe lupta maselor populare împotriva mizeriei și fascismului.

Desființarea organizațiilor și a unei părți a presei democratice și antifasciste de către autoritățile burghezo-moșierești a provocat un val de proteste în în-

²³ „Cuvînt nou“, nr. 8, 3 noiembrie 1934, p. 2.

²⁴ *Ibidem*, nr. 7, 27 octombrie 1934, p. 1.

²⁵ *Ibidem*, nr. 9, 10 noiembrie 1934, p. 4.

²⁶ Acad. P. Constantinescu-Iași, *Organizații de masă legale conduse de P.C.R. în anii 1932—1938*, Editura Academiei, 1952, p. 31.

²⁷ *Documente din Istoria Partidului Comunist din România, 1934—1937*, vol. IV, E.S.P.L.P., 1957, p. 198.

treaga țară. În ziua de 4 decembrie 1934 o delegație a Comitetului național antifascist a depus la Ministerul de Interne un protest împotriva măsurilor arbitrare ale guvernului ²⁸.

Prin articolele publicate și revista „Cuvînt nou“ a protestat cu energie împotriva interzicerii și a prigoanei duse de autorități împotriva acestor organizații, a ziarelor și luptătorilor antifasciști. În acest scop, au fost publicate articolele *Prigoana împotriva intelectualilor antifasciști din Cluj*, *Abuzurile contra presei antifasciste*, *Arestări și percheziții în toată țara* etc. În acest din urmă articol, scris de Mihail Roller, se arăta că „în noaptea dizolvării tuturor organizațiilor antifasciste, siguranța împreună cu jandarmii au făcut percheziții la sediile tuturor organizațiilor, confiscînd arhive, cărți și tot ce au găsit. Au făcut percheziții și la conducătorii acestor asociații antifasciste, ca... Iorgu Iordan, Scarlat Callimachi... biblioteci întregi ale lor au fost confiscate de poliție și jandarmi... S-au operat sute de arestări. Printre cei arestați sînt numeroși intelectuali precum și profesorul universitar P. Constantinescu-Iași, care se află acum în a 10-a zi de grevă a foamei“ ²⁹.

După publicarea acestor articole de protest, la 8 decembrie 1934, revista „Cuvînt nou“ a fost desființată ³⁰ de cenzură în urma interzicerii organizațiilor de masă legale ale P.C.R. de către guvernul Tătărescu, care încerca și pe această cale să stăvilească dezvoltarea mișcării antifasciste.

Activitatea bogată desfășurată de publicația „Cuvînt nou“ pentru susținerea luptei P.C.R. împotriva pericolului fascist, pentru crearea frontului unic de luptă al clasei muncitoare și a frontului popular antifascist a fost dusă mai departe de alte ziare și reviste legale și ilegale editate sub îndrumarea comuniștilor pentru mobilizarea tuturor forțelor progresiste în lupta împotriva fascismului.

²⁸ Acad. P. Constantinescu - Iași, *op. cit.*, p. 39.

²⁹ „Cuvînt nou“, nr. 11, 8 decembrie 1934, p. 1.

³⁰ Acad. P. Constantinescu - Iași, *op. cit.*, p. 39.